

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

10 noiembrie 2016 *

„Trimitere preliminară — Procedură preliminară de urgență — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Mandat european de arestare — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Articolul 1 alineatul (1) — Noțiunea «decizie judiciară» — Articolul 6 alineatul (1) — Noțiunea «autoritate judiciară emitentă» — Mandat european de arestare emis de Ministerul Justiției din Republica Lituania în scopul executării unei pedepse privative de libertate”

În cauza C-477/16 PPU,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos), prin decizia din 2 septembrie 2016, primită de Curte în aceeași zi, în procedura privind executarea unui mandat european de arestare emis împotriva lui

Ruslanas Kovalkovas,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, domnii E. Juhász și C. Vajda, doamna K. Jürimäe (raportor) și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a omite faza scrisă a procedurii, în temeiul articolului 111 din Regulamentul de procedură al Curții, și în urma ședinței din 5 octombrie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul neerlandez, de M. Bulterman, de H. Stergiou și de B. Koopman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze, de M. Hellmann, de J. Möller și de R. Riegel, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de E. Tsousi, în calitate de agent;
- pentru guvernul finlandez, de S. Hartikainen, în calitate de agent;

* Limba de procedură: neerlandeza.

— pentru guvernul suedez, de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de U. Persson, de N. Otte Widgren, de H. Shev și de F. Bergius, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de R. Troosters și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 octombrie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (1) și a articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24, denumită în continuare „decizia-cadru”).
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul executării, în Țările de Jos, a unui mandat european de arestare emis de Ministerul Justiției din Republica Lituania (denumit în continuare „Ministerul Justiției din Lituania”) împotriva domnului Ruslanas Kovalkovas în scopul executării, în Lituania, a unei pedepse privative de libertate.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (5)-(9) ale deciziei-cadru au următorul cuprins:
 - „(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.
 - (6) Mandatul de arestare european prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.
 - (7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și, prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 [UE] și la articolul 5 [CE]. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

- (8) Deciziile privind executarea mandatului european de arestare trebuie să facă obiectul unor controale suficiente, ceea ce înseamnă că o autoritate judiciară din statul membru în care a fost arestată persoana căutată va trebui să ia decizia de predare a acesteia.
- (9) Rolul autorităților centrale în executarea unui mandat european de arestare trebuie să se limiteze la un sprijin practic și administrativ.”
- 4 Articolul 1 din decizia-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”, prevede:
- „(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.
- (2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.
- [...]”
- 5 Articolele 3, 4 și 4a din decizia-cadru enumeră motivele de neexecutare obligatorie și facultativă a mandatului european de arestare. Articolul 5 din decizia-cadru prevede garanțiile pe care trebuie să le ofere statul membru emitent în cazuri speciale.
- 6 Potrivit articolului 6 din decizia-cadru, intitulat „Stabilirea autorităților judiciare competente”:
- „(1) Autoritatea judiciară emitentă este autoritatea judiciară a statului membru emitent care este competentă să emită un mandat european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.
- (2) Autoritatea judiciară de executare este autoritatea judiciară a statului membru de executare, care este competentă să execute mandatul european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.
- (3) Fiecare stat membru informează Secretariatul General al Consiliului despre autoritatea judiciară competentă, în conformitate cu dreptul intern.”
- 7 Articolul 7 din decizia-cadru, intitulat „Recursul la autoritatea centrală”, prevede:
- „(1) Fiecare stat membru poate desemna o autoritate centrală sau, atunci când sistemul juridic al acestuia prevede astfel, mai multe autorități centrale, pentru a asista autoritățile judiciare competente.
- (2) Un stat membru poate, în cazul în care se dovedește necesar din motive de organizare a sistemului său judiciar, să încredințeze autorității sau autorităților sale centrale transmiterea și primirea administrative a mandatelor europene de arestare, precum și a oricărei alte corespondențe oficiale în legătură cu acestea.
- Statul membru care dorește să utilizeze posibilitățile prevăzute în prezentul articol comunică Secretariatului General al Consiliului informațiile referitoare la autoritatea centrală sau la autoritățile centrale desemnate. Aceste indicații sunt obligatorii pentru toate autoritățile statului membru emitent.”

Dreptul neerlandez

- 8 Overleveringswet (Legea privind predarea) transpune în dreptul neerlandez decizia-cadru. Articolul 1 din această lege are următorul cuprins:

În sensul prezentei legi:

[...]

- b. mandat european de arestare înseamnă decizia scrisă a unei autorități judiciare a unui stat membru al Uniunii Europene în vederea arestării și a predării unei persoane de către autoritatea judiciară a unui alt stat membru:

[...]

- i. autoritate judiciară emitentă înseamnă autoritatea judiciară a unui stat membru al Uniunii Europene competentă în temeiul dreptului intern să emită un mandat european de arestare;

[...]”

- 9 Articolul 5 din Legea privind predarea prevede:

„Predarea se face exclusiv autorităților judiciare emitente ale altor state membre ale Uniunii Europene cu respectarea dispozițiilor prezentei legi sau a celor adoptate în temeiul acesteia.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 10 La 13 februarie 2012, Jonavos apylinkės teismas (Tribunalul Districtual din Jonava, Lituania) a pronunțat împotriva domnului Kovalkovas, resortisant lituanian, o pedeapsă privativă de libertate de patru ani și șase luni, pentru fapte calificate drept lovire și vătămare gravă. În cursul lunii august 2013, Ministerul Justiției din Lituania a emis un mandat european de arestare împotriva domnului Kovalkovas, în scopul executării, în Lituania, a părții din această pedeapsă care mai trebuia executată, și anume 3 ani, 11 luni și 5 zile.
- 11 Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos) a fost sesizat, în calitate de autoritate judiciară de executare a mandatului european de arestare menționat, în vederea arestării și a predării domnului Kovalkovas autorităților lituaniene.
- 12 Având în vedere elementele care figurează într-un raport de evaluare al Consiliului din 14 decembrie 2007 privind practicile naționale referitoare la mandatul european de arestare [Raportul de evaluare a celei de a patra runde de evaluări reciproce – „punerea în aplicare practică a mandatului european de arestare și a procedurilor de predare între statele membre”; raport cu privire la Lituania (12399/2/07 REV 2)], această instanță exprimă îndoieli cu privire la aspectul dacă mandatul european de arestare emis de o autoritate precum Ministerul Justiției din Lituania trebuie să fie considerat emis de o „autoritate judiciară” în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru și dacă, în consecință, acest mandat european de arestare constituie o „decizie judiciară” în sensul articolului 1 alineatul (1) din decizia-cadru.
- 13 În această privință, instanța menționată se întreabă dacă noțiunile „decizie judiciară” și „autoritate judiciară” în sensul deciziei-cadru trebuie interpretate ca fiind noțiuni autonome ale dreptului Uniunii sau dacă statele membre sunt libere să le definească sensul și domeniul de aplicare.

- 14 În ipoteza în care aceste noțiuni ar intra în sfera dreptului național al statelor membre, instanța de trimitere consideră că, în lumina printre altele a considerentelor (5), (6) și (9) ale deciziei-cadru, ar fi posibil să se pună la îndoială conformitatea cu decizia-cadru a alegerii Republicii Republica Lituania de a desemna Ministerul Justiției din Lituania drept „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din aceasta, în măsura în care o astfel de alegere ar contraveni obiectivului deciziei-cadru de a „depolitiza” procedurile de extrădare.
- 15 În ipoteza în care noțiunile menționate ar trebui considerate noțiuni autonome ale dreptului Uniunii, instanța de trimitere, care face referire la punctul 56 din Hotărârea din 1 iunie 2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385), consideră că aceleași noțiuni ar presupune ca mandatul european de arestare să fie emis de o autoritate care are un statut și competențe care îi permit să ofere o protecție judiciară suficientă în etapa emiterii mandatului european de arestare. Având în vedere principiul recunoașterii reciproce pe care se întemeiază decizia-cadru, aceasta apreciază că este exclus, în principiu, ca mandatul european de arestare să poată fi emis de un minister al unui stat membru. Ar putea fi lipsit de relevanță în această privință faptul că mandatul european de arestare se întemeiază pe o decizie a unei instanțe judecătorești a acestui stat membru.
- 16 Instanța de trimitere consideră că un mandat european de arestare emis de un minister ar putea fi considerat emis de o „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru, atunci când emiterea acestuia intervine exclusiv la cererea instanței judecătorești care a pronunțat condamnarea și în vederea executării deciziei acesteia din urmă, care a considerat adecvată emiterea unui mandat european de arestare.
- 17 În aceste condiții, *rechtbank Amsterdam* (Tribunalul din Amsterdam) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Expresia «autoritate judiciară», prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru [...], și expresia «decizie judiciară», prevăzută la articolul 1 alineatul (1) din decizia-cadru [...], sunt noțiuni autonome ale dreptului Uniunii?
- 2) Dacă răspunsul la prima întrebare este afirmativ: pe baza căror criterii se poate determina dacă o autoritate a statului membru emitent este o «autoritate judiciară» de această natură și dacă mandatul european de arestare emis de aceasta este, în consecință, o «decizie judiciară» de această natură?
- 3) Dacă răspunsul la prima întrebare este afirmativ: Ministerul Justiției din [...] Lituania intră în sfera noțiunii «autoritate judiciară», prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru [...], iar mandatul european de arestare emis de această autoritate este, în consecință, o «decizie judiciară» cum este cea prevăzută la articolul 1 alineatul (1) din decizia-cadru [...]?
- 4) Dacă răspunsul la prima întrebare este negativ: desemnarea unei autorități precum Ministerul Justiției din [...] Lituania drept autoritate judiciară emitentă este conformă cu dreptul Uniunii?”

Cu privire la procedura de urgență

- 18 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 19 În susținerea acestei cereri, instanța de trimitere invocă în special faptul că domnul Kovalkovas este în prezent privat de libertate în așteptarea predării sale efective către autoritățile lituaniene.

- 20 Trebuie arătat, în primul rând, că prezenta trimitere preliminară privește interpretarea deciziei-cadru, care face parte dintre domeniile prevăzute de titlul V din partea a treia din Tratatul FUE, referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție. Prin urmare, aceasta poate fi judecată potrivit procedurii preliminare de urgență.
- 21 În al doilea rând, potrivit jurisprudenței Curții, trebuie să se ia în considerare împrejurarea că persoana vizată de cauza principală este în prezent lipsită de libertate și că menținerea sa în detenție depinde de soluționarea litigiului principal (Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 24). Astfel, măsura detenției al cărei obiect îl face domnul Kovalkovas a fost dispusă, potrivit explicațiilor oferite de instanța de trimitere, în cadrul executării mandatului european de arestare emis împotriva persoanei în cauză.
- 22 În aceste condiții, Camera a patra a Curții a decis, la 12 septembrie 2016, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea prezentei trimiteri preliminare potrivit procedurii preliminare de urgență.
- 23 Pe de altă parte, în temeiul articolului 111 din Regulamentul de procedură, s-a decis să se omită faza scrisă a procedurii prevăzută la articolul 109 alineatul (2) din acesta.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele trei întrebări

- 24 Prin intermediul primelor trei întrebări formulate, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă noțiunea „autoritate judiciară”, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru, este o noțiune autonomă a dreptului Uniunii și dacă acest articol 6 alineatul (1) trebuie interpretat în sensul că un organ al puterii executive, precum Ministerul Justiției din Lituania, intră în sfera noțiunii „autoritate judiciară emitentă”, în sensul acestei dispoziții, astfel încât mandatul european de arestare emis de acesta în scopul executării unei hotărâri prin care a fost pronunțată o pedeapsă privativă de libertate poate fi considerat o „decizie judiciară”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din decizia-cadru.
- 25 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că decizia-cadru, astfel cum reiese mai ales din articolul 1 alineatele (1) și (2), precum și din considerentele (5) și (7) ale acesteia, are ca obiect înlocuirea sistemului multilateral de extrădare întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 cu un sistem de predare între autoritățile judiciare a persoanelor condamnate sau bănuite în scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, acest din urmă sistem fiind bazat pe principiul recunoașterii reciproce (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 75, precum și jurisprudența citată).
- 26 Decizia-cadru vizează astfel, prin introducerea unui nou sistem simplificat și mai eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 27 Atât principiul încrederii reciproce între statele membre, cât și principiul recunoașterii reciproce au, în dreptul Uniunii, o importanță fundamentală, având în vedere că permit crearea și menținerea unui spațiu fără frontiere interioare. Mai concret, principiul încrederii reciproce impune, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecăruia dintre aceste state să considere, mai puțin

în situații excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 78 și jurisprudența citată).

- 28 Principiul recunoașterii reciproce, care constituie „piatra de temelie” a cooperării judiciare în materie penală, presupune, în temeiul articolului 1 alineatul (2) din decizia-cadru, că statele membre sunt în principiu ținute să dea curs unui mandat european de arestare. Astfel, autoritatea judiciară de executare nu poate refuza să execute un asemenea mandat decât în cazurile, enumerate în mod exhaustiv, de neexecutare obligatorie, prevăzute la articolul 3 din decizia-cadru, sau de neexecutare facultativă, prevăzute la articolele 4 și 4a din decizia-cadru. În plus, executarea mandatului european de arestare nu poate fi supusă decât uneia dintre condițiile limitativ prevăzute la articolul 5 din decizia-cadru (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctele 79 și 80, precum și jurisprudența citată).
- 29 Cu toate acestea, numai mandatele europene de arestare, în sensul articolului 1 alineatul (1) din decizia-cadru, trebuie să fie executate în conformitate cu dispozițiile acesteia. Reiese de la articolul 1 alineatul (1) din decizia-cadru că mandatul european de arestare constituie o „decizie judiciară”, ceea ce impune ca el să fie emis de o „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din aceasta.
- 30 Potrivit acestei din urmă dispoziții, autoritatea judiciară emitentă este autoritatea judiciară a statului membru emitent care este competentă să emită un mandat european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.
- 31 Deși, în conformitate cu principiul autonomiei procedurale a statelor membre, articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru face referire la dreptul acestora din urmă, este necesar să se constate că această trimitere se limitează la desemnarea autorității judiciare care este competentă să emită mandatul european de arestare. Prin urmare, trimiterea menționată nu privește definiția noțiunii „autoritate judiciară” propriu-zise.
- 32 În aceste condiții, sensul și domeniul de aplicare al noțiunii „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru, nu pot fi lăsate la aprecierea fiecărui stat membru (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 iulie 2008, Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, punctul 43, și Hotărârea din 16 noiembrie 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punctul 38).
- 33 Rezultă că noțiunea „autoritate judiciară”, care figurează la articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru, necesită, în întreaga Uniune, o interpretare autonomă și uniformă, care, conform unei jurisprudențe constante a Curții, trebuie stabilită ținând seama în același timp de termenii acestei dispoziții, de contextul în care se înscrie, precum și de obiectivul urmărit de decizia-cadru (a se vedea prin analogie Hotărârea din 28 iulie 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 34 Astfel, în ceea ce privește modul de redactare a articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru, trebuie arătat că termenii „autoritate judiciară”, care figurează în această dispoziție, nu se limitează la a desemna numai judecătorii sau instanțele unui stat membru, ci permit să fie acoperite, mai larg, autoritățile chemate să participe la administrarea justiției în ordinea juridică în cauză (hotărârea pronunțată astăzi, Poltorak, C-452/16 PPU, punctul 33).
- 35 Trebuie să se constate însă că noțiunea „autoritate judiciară”, prevăzută de dispoziția menționată, nu poate fi interpretată în sensul că ea ar permite să fie acoperit și un organ al puterii executive, cum este un minister.
- 36 În primul rând, în accepțiunea sa obișnuită, termenul „judiciar” nu vizează ministerele statelor membre. Astfel, acest termen se referă la puterea judiciară, care trebuie, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 34 din concluzii, să fie distinctă, conform principiului separării puterilor care

caracterizează funcționarea unui stat de drept, de puterea executivă. Astfel, autoritățile judiciare sunt considerate în mod tradițional a fi cele care participă la administrarea justiției, spre deosebire printre altele de ministere sau de alte organe guvernamentale, care fac parte din puterea executivă.

- 37 În al doilea rând, decizia-cadru are la bază principiul potrivit căruia deciziile referitoare la mandatul european de arestare beneficiază de toate garanțiile proprii acestui tip de decizii, în special de cele rezultate din drepturile fundamentale și din principiile juridice fundamentale prevăzute la articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru. Aceasta presupune ca nu numai decizia referitoare la executarea unui mandat european de arestare, ci și cea referitoare la emiterea unui astfel de mandat să fie luate de o autoritate judiciară, astfel încât întreaga procedură de predare între statele membre prevăzută de decizia-cadru să se desfășoare sub control judiciar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 mai 2013, F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctele 39, 45 și 46).
- 38 În acest context, articolul 7 din decizia-cadru autorizează statele membre, sub rezerva condițiilor prevăzute de această dispoziție, în cazul în care se dovedește necesar din motive de organizare a sistemelor lor judiciare, să recurgă la o autoritate nejudiciară, mai precis o autoritate centrală, în ceea ce privește transmiterea și primirea mandatelor europene de arestare.
- 39 Or, deși un minister al unui stat membru este susceptibil să intre în sfera noțiunii „autoritate centrală”, în sensul acestui articol 7, reiese totuși din cuprinsul acestuia, interpretat în lumina considerentul (9) al deciziei-cadru, că intervenția unei astfel de autorități centrale rămâne limitată la asistența practică și administrativă acordată autorităților judiciare competente. Astfel, posibilitatea oferită la articolul 7 din decizia-cadru nu poate fi extinsă până la a permite statelor membre să înlocuiască cu această autoritate centrală autoritățile judiciare competente în ceea ce privește decizia de a emite mandatul european de arestare.
- 40 În al treilea rând, desemnarea unui organ al puterii executive drept „autoritate judiciară emitentă” în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru ar fi contrară obiectivelor urmărite de aceasta și amintite la punctele 25-28 din prezenta hotărâre.
- 41 Astfel, decizia-cadru urmărește să instituie un sistem simplificat de predare direct între autoritățile judiciare, destinat să se substituie unui sistem de cooperare clasică între state suverane, care implică intervenția și aprecierea puterii politice, în scopul de a asigura libera circulație a deciziilor judiciare în materie penală, în spațiul de libertate, securitate și justiție.
- 42 Or, desemnarea unui organ al puterii executive, precum Ministerul Justiției din Lituania, drept autoritate competentă să emită mandatul european de arestare ar însemna să se acorde puterii executive puterea de decizie în procedura de predare a persoanelor căutate, tocmai ceea ce decizia-cadru urmărește să desființeze.
- 43 În plus, principiul recunoașterii reciproce, consacrat la articolul 1 alineatul (2) din decizia-cadru, în temeiul căruia autoritatea judiciară de executare este obligată să execute mandatul de arestare emis de autoritatea judiciară emitentă are la bază premisa că o autoritate judiciară a intervenit în amonte față de executarea mandatului european de arestare, pentru a exercita un control judiciar.
- 44 Or, emiterea unui mandat de arestare de către o entitate care aparține puterii executive, cum este Ministerul Justiției din Lituania, nu permite ca autorității judiciare de executare să i se ofere garanția că emiterea acestui mandat european de arestare a beneficiat de un astfel de control judiciar și nu poate, în consecință, să fie suficientă pentru a justifica gradul ridicat de încredere între statele membre, menționat la punctul 26 din prezenta hotărâre, care constituie temeiul însuși al deciziei-cadru.

- 45 În consecință, noțiunea „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru, trebuie interpretată în sensul că un minister al unui stat membru, cum este Ministerul Justiției din Lituania, nu este susceptibil să intre în sfera acestei noțiuni, astfel încât mandatul european de arestare emis de acesta în scopul executării unei hotărâri prin care a fost pronunțată o pedeapsă privativă de libertate nu poate fi considerat o „decizie judiciară”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din decizia-cadru.
- 46 În sfârșit, această interpretare nu este repusă în discuție de faptul că, astfel cum a menționat guvernul lituanian în răspunsul său la întrebările scrise adresate de Curte, Ministerul Justiției din Lituania nu ar interveni decât în cadrul strict al executării unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat, pronunțate de o instanță judecătorească în urma unei proceduri judecătorești, pe de o parte, și la cererea unei instanțe judecătorești, pe de altă parte.
- 47 Astfel, din informațiile furnizate de guvernul lituanian în răspunsul la întrebările scrise adresate de Curte reiese că decizia privind emiterea mandatului european de arestare revine în cele din urmă Ministerului Justiției din Lituania, iar nu judecătorului care a pronunțat pedeapsa privativă de libertate pe care se întemeiază acest mandat european de arestare. Acest minister verifică respectarea condițiilor necesare pentru această emitere și dispune de asemenea de o marjă de apreciere în ceea ce privește caracterul proporțional al acesteia.
- 48 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la primele trei întrebări că noțiunea „autoritate judiciară”, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru, este o noțiune autonomă a dreptului Uniunii și că acest articol 6 alineatul (1) trebuie interpretat în sensul că se opune ca un organ al puterii executive, cum este Ministerul Justiției din Lituania, să fie desemnat drept „autoritate judiciară emitentă”, în sensul acestei dispoziții, astfel încât mandatul european de arestare emis de acesta în scopul executării unei hotărâri prin care a fost pronunțată o pedeapsă privativă de libertate nu poate fi considerat o „decizie judiciară”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din decizia-cadru.

Cu privire la a patra întrebare

- 49 Având în vedere răspunsul dat la primele trei întrebări, nu este necesar să se răspundă la a patra întrebare.

Cu privire la limitarea efectelor în timp ale prezentei hotărâri

- 50 Guvernul lituanian, precum și, în cadrul ședinței, guvernul neerlandez și Comisia Europeană au solicitat Curții să limiteze efectele în timp ale prezentei hotărâri în cazul în care Curtea ar statua că un organ al puterii executive, cum este Ministerul Justiției din Lituania, nu intră în sfera noțiunii „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru. Acestea au evocat în esență eventualele consecințe ale prezentei hotărâri asupra cauzelor în care un mandat european de arestare a fost emis de o autoritate care nu este o „autoritate judiciară” în sensul acestei dispoziții.
- 51 Trebuie amintit în această privință că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, interpretarea unei norme de drept al Uniunii făcută de Curte în exercitarea competenței pe care i-o conferă articolul 267 TFUE lămurește și precizează semnificația și câmpul de aplicare ale acestei norme, astfel cum trebuie sau ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată de la intrarea sa în vigoare. Rezultă că norma astfel interpretată poate și trebuie să fie aplicată de instanță chiar și raporturilor juridice născute și constituite înainte de pronunțarea hotărârii asupra cererii de interpretare dacă sunt reunite și condițiile care permit supunerea litigiului privind aplicarea normei respective instanțelor competente (Hotărârea din 17 septembrie 2014, Liivimaa Lihaveis, C-562/12, EU:C:2014:2229, punctul 80 și jurisprudența citată).

- 52 Curtea poate numai în mod cu totul excepțional, în aplicarea principiului general al securității juridice, inerent ordinii juridice a Uniunii, să considere necesar să limiteze posibilitatea oricărei persoane interesate de a invoca o dispoziție pe care a interpretat-o în scopul de a contesta raporturi juridice stabilite cu bună-credință. Pentru a putea impune o astfel de limitare, este necesară întrunirea a două criterii esențiale: buna-credință a celor interesați și riscul de consecințe grave (Hotărârea din 27 februarie 2014, *Transportes Jordi Besora*, C-82/12, EU:C:2014:108, punctul 41, și Hotărârea din 22 septembrie 2016, *Microsoft Mobile Sales International* și alții, C-110/15, EU:C:2016:717, punctul 60).
- 53 În speță, reiese printre altele din raportul de evaluare al Consiliului din 14 decembrie 2007, menționat la punctul 12 din prezenta hotărâre, că, în trecut, Consiliul a criticat emiterea unor mandate europene de arestare de către Ministerul Justiției din Lituania, considerând-o incompatibilă cu cerința desemnării unei „autorități judiciare”. În aceste condiții, nu se poate considera că Republica Lituania a fost încurajată să adopte un comportament neconform cu dreptul Uniunii ca urmare a unei incertitudini obiective și importante legate de domeniul de aplicare al dispozițiilor dreptului Uniunii.
- 54 În aceste condiții, nu este necesară limitarea în timp a efectelor prezentei hotărâri.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 55 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Noțiunea „autoritate judiciară”, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, este o noțiune autonomă a dreptului Uniunii, iar acest articol 6 alineatul (1) trebuie interpretat în sensul că se opune ca un organ al puterii executive, cum este Ministerul Justiției din Republica Lituania, să fie desemnat drept „autoritate judiciară emitentă”, în sensul acestei dispoziții, astfel încât mandatul european de arestare emis de acesta în scopul executării unei hotărâri prin care a fost pronunțată o pedeapsă privativă de libertate nu poate fi considerat o „decizie judiciară”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299.

Semnături